

Správa o činnosti pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
3. Prijímateľ	Gymnázium sv. Andreja
4. Názov projektu	Zvýšenie kvality na Gymnázium sv. Andreja v Ružomberku
5. Kód projektu ITMS2014+	312011U753
6. Názov pedagogického klubu	Biologický klub (prírodovedný klub)
7. Dátum stretnutia pedagogického klubu	26.04.2022
8. Miesto stretnutia pedagogického klubu	Gymnázium sv. Andreja, učebňa U23
9. Meno koordinátora pedagogického klubu	PaedDr. Anna Mrvová, PhD.
10. Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy	https://gsa.edupage.org/a/pedagogicke-kluby

11. Manažérske zhrnutie:

Cieľom stretnutia členov klubu je tvorba Power - Pointovej prezentácie na tému: Etológia

12. Hlavné body, témy stretnutia, zhrnutie priebehu stretnutia:

Otvorenie stretnutia – PaedDr. A. Mrvová, PhD.

1. Tvorba Power - Pointovej prezentácie k téme etológia. Vyhľadávanie úloh a didaktického materiálu k téme etológia.

1

2

3

4

5

6

Základná pracovná metóda ekologického výskumu

- pozorovanie
- zameriavanie
- výskum jednotlivých jedincov správy

Výsledkom je časopram = katalóg činností.

7

SPRÁVANIE ŽIVOČÍCHOV

• Z hľadiska celkového správania živočíchov rozlišujeme na etologické (zobeh) alebo rodilickej charakteristiky typov živočíchov správania je to **wedová a nasledujúce správanie.**

Wedová správanie živočíchov

Nasledujúce správanie živočíchov

8

VRODENÉ SPRÁVANIE

- na základe dedičnosti od rodičov
- reflexívne reagovanie prejavov pri všetkých príslušných urýchlených životných druhu
- je to druhovo špecifické správanie
- významná súčasť a hľadiska prežitia živočíchov v prírode

9

VRODENÉ SPRÁVANIE ŽIVOČÍCHOV

- má dedičný základ
- **endogénne špecifické** = rovnaké pri všetkých jedincoch toho istého druhu, a prebieha vždy rovnako - podľa vrodenného programu.
- jeho formou je **instinktivné správanie**
- **INSTINKT** = komplex viacerých naväzujúcich nepodmienených reflexív - vyvolávajú ho dva druhy podnetov:
  1. **endogénne podnety** - vnútorná fyziologická pripravenosť živočíšneho organizmu na realizáciu určitého typu instinktivného správania (pud) - napr. hlad vyvoláva inštinkt na hľadanie potravy.
  2. **exogénne podnety** - podnety vonkajšieho prostredia (svetlo, teplo, robné obdobie, prítomnosť živočíchov vlastného alebo iného druhu a pod.)

10

VRODENÉ SPRÁVANIE ŽIVOČÍCHOV

Príkladom instinktivného správania je niekoľko **kľúčových podnetov.**
Např. kačička reagujú na tvar + smer pohybu letiaceho vtáka.

silueta letu dravca = únik ← smer letu → silueta letu kačky = žiadna reakcia

silueta atrapy

11

TYPY VRODENÉHO SPRÁVANIA

- orientáčno-patracie
- potravné
- komunikatívne
- komfortné
- obranné a útekové
- územné
- sociálne
- rozmnožovacie
- biologické rytmy

12

ORIENTAČNO-PATRACIE SPRÁVANIE

Funkcia:

- získava poznatky o prostredí a o iných organizmoch v ňom
- dlhšia účasť zachováva jedincov
- systematické preskúvanie každého novejho prostredia
- doba potrebná kú novému prostrediu (např. hlíd)

13

POTRAVOVÉ SPRÁVANIE

Funkcia:

- získavanie potravy
- zabezpečovanie jedincovo-hereditárnych úžitkov
- v sociálnych skupinách
- rodilickej narodenosti
- úlohu prepojenú na formy správania spojené s metabolizmom (spôsobytáknia, množenie)
- úroveň pachtov živočíšnej teritória

14

KOMUNIKÁCIA ŽIVOČÍCHOV

Funkcia:

- prenos informácií pomocou vonných prípravkov, signálov

Typy:

- optické
- akustické
- chemické
- ritmizované správanie
- dotykové

MAČKA BEZ TEĽA

15

KOMFORTNÉ SPRÁVANIE

Funkcia:

- starostlivosť o telo, odpodkové právy
- správne postupy
- charakteristické pre taxon
- dlhšia doba nočného správania
- živočíchy v urýchlenejšom hierarchickom vstani v sociálnych skupinách

16

OBRANNÉ A ÚTEKOVÉ SPRÁVANIE

Funkcia:

- únik pred nebezpečenstvom
- nebezpečenstvo
- 3 stupňe úniku:
  1. PREVENTÍVNA obrana (skrytie, např. útek)
  2. aktívna OCHRANA pred nebezpečenstvom
  3. aktívna OBRANA (útok)

17

TERITORIÁLNE SPRÁVANIE

Funkcia:

- ochrana teritória pred príslušníkmi vlastného druhu, umožňuje rozptyl jedincov alebo skupiny živočíchov v biotope, znižuje počet vonkajších konkurentov a narušenie o potravinné zdroje
- označovanie teritória pachtov, vzdušne, akustikou.
- 2 spôsoby ochrany teritória:
  - 1. pomocou jedinec má nárok na jeho presahu pohyb, udržovanie (kontr. jeho veľkosť)
  - 2. územná obrana teritória pomocou vzájomnej agresivity vyvolanej podnetnosťou protivníka (premeditované, útok)

18

SOČIÁLNE SPRÁVANIE

- úzke prepojenie v skupine = v skupine živočíchov, medzi jedincami sa vytvárajú sociálne vzťahy
- rozlišovanie živočíchov spoločne podľa spôsobov zoznamovania a charakteristických vzťahov:
  1. **závislé spoločnosti** - samostatné, otvorené alebo úplne izolované
  2. **agregácie** - súbor živočíchov jedincov jedného alebo viacerých druhov, ktoré sa pri ľubovoľnej čase stretávajú
  3. **asociálne spoločnosti** - živočíchy sa navzájom nepoznajú, sú úplne prítomnosťou skupinových jedincov úplne
  4. **koloniálne spoločnosti** - živočíchy sa navzájom poznajú
    - hierarchický systém, systém sociálneho zoskupenia
- Formy správania, ktoré vyúsťujú predpoklady na pozitívne sociálne vzťahy:
  - identifikácia osobnosti,
  - stimulovacie obrnenia,
  - prístup k náhodnosti a podobenosti.

19

ROZMNOŽOVACIE SPRÁVANIE

Funkcia: párenie, rozmnožovanie, tvorivosť a potomstvo

- dlhoročné územné teritória
- pred-naborenia, mpa, tokanie...
- úroveň správania materskej opatrovateľskej (gravidita, pôrod, výchova mláďat v súlade so zmesami ročných období)

20

HRAVÉ SPRÁVANIE

Funkcia:

- učenie sa a preskúvanie činností - typické pre mláďatá
- dlhšia doba z hľadiska upratovania sociálnych väzieb v skupine

21

BIOLOGICKÉ RYTMY

Biologické rytmy = vrodenné vzdelanie a harmonizácia koordinovaná a spracovaná vonkajšími činiteľmi (Bielek 1965) a tým mesačné 4-ročné obdobia...)

rozdeľovanie biorytmov:

- **ostialie**: např. kŕmienie, popožičky, stav opodn. - bábky, hibernácia...
- **vidomé**: mesačné ovčanie cýkly, niektorých druhov

22

NAUČENÉ SPRÁVANIE

- správanie živočíchov je väčšinou vrodenné, ale mnohé prejavy sa živočíchy musia naučiť získaním skúseností a zdokonaľovaním svojej činnosti alebo napodobňovaním dospelých príslušníkov svojho druhu

23

OBLIGATORNÉ UČENIE

- je to prítomnosť prerozdelenia medzi vrodenným a naučeným formami správania
- vpedebanie (imprinting) - prvá spracovanie vzťahu medzi

24

- schopnosť naučiť sa vyvíjať vďaka s prímom bytostou alebo objektom, ktorý sa nachádza v blízkosti miesta (človek po vytrhnutí úrody alebo karcenizácii).
- ak chýba prirodzený objekt spojenia - rodič, môže ho nahradiť iný náhodný tvárny predmet.
- v pokusoch K. Lorenza s mláďatami kačičí a hoví sa náhodným objektom dĺžkou sa stal priateľom (in. alebo sám ládnet ktorý prišiel vo veľa a mláďatá ho nasledovali)

25

FAKULTATÍVNE UČENIE

- príbehka po celý život mieraz, a vie sa obmedziť len na určité veľké oblasti
- vďaka buďť krátko správan, z prirodzenej šikovnosti alebo zo zvedavosti,
- môže súvisieť s orientáčno-údržavnými správaním,
- napríklad naučené šikovnosti šimpanzy ktoré sú schopné v uzavretých laboratórných podmienkach dokončovať svoje prajny učenie, napr. spoznávať hruzy farby a jednoducho abstraktné pojmy (teh, málo, guľato, hravo?)

26

GENERALIZÁCIA - VZHĽAD

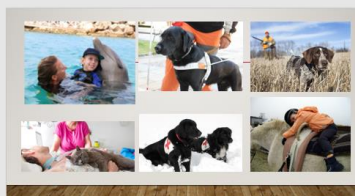
- schopnosť mať určité spoločné znaky v nerovnakých predmetoch alebo situáciách
- schopnosť mať základy nie metódou pokusa a omýšľania podopieťm základy
- tieto schopnosti majú niektoré najvyššie cicavce, napr. deľový šimpanz gorily

27

AKO ČLOVEK VYUŽÍVA SCHOPNOSTI ŽIVOČICHOV UČIŤ SA?

28

29

30

<https://www.skolstvo.sk/course/akolobla-are-7-rocnik-ak-fakultativne-ucenie-ak-habita-ak-razno-ucenie-akolobla>

31

2. Tvorba študijného materiálu k téme etológia.

13. Závety a odporúčania:

Členovia klubu na základe prihlasovania žiakov na povinne voliteľné predmety na budúci školský rok a na základe skúseností z vyučovania týchto predmetov v tomto školskom roku upravia ŠkVP a tematické plány z jednotlivých predmetov.

14. Vypracoval (meno, priezvisko)	RNDr. Tatiana Škapcová
15. Dátum	26.04.2022
16. Podpis	
17. Schválil (meno, priezvisko)	PaedDr. Kamil Nemčík
18. Dátum	27.04.2022
19. Podpis	

Príloha:

Prezenčná listina zo stretnutia pedagogického klubu